

AVOCATUL POPORULUI

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție și a altor pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante - MNP

Aprob,
Avocatul Poporului
Renate Weber

Raport

privind vizita desfășurată la Camera de triere din cadrul Serviciului Teritorial al Poliției de Frontieră Tulcea

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare**
- 3. Recomandări**

București – 2024

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Prin Legea nr. 109/2009, România a ratificat Protocolul Opțional (OPCAT), adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984.

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului, îndeplinește atribuțiile de Mecanism național de prevenire a torturii (MNP), conform prevederilor OPCAT, monitorizând în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor private de libertate în orice loc de detenție, în sensul art. 4 din OPCAT.

Astfel, în conformitate cu art. 34, art. 35 lit. a) și lit. b) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborat cu art. 19 lit. a) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante din 18.12.2002, MNP a efectuat, la data de 1 august 2024, o vizită inopinată la Camera de triere din cadrul Serviciului Teritorial al Poliției de Frontieră - S.T.P.F. Tulcea, având ca obiective: verificarea condițiilor de cazare și a tratamentului aplicat persoanelor custodiate în vederea consolidării protecției acestora împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante și a exercitării fără discriminare a drepturilor și libertăților fundamentale, precum și alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție, care pot apărea în timpul vizitei.

Echipa MNP a fost alcătuită din: doamna [redacted] – jurist, domnul [redacted] – medic, din cadrul instituției Avocatul Poporului - Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție și a altor pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante (MNP) și doamna [redacted], reprezentantă a Organizației Neguvernamentale Asociația Europeană a Drepturilor Omului și Protecției Sociale (AEDOPS).

2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare efectuată

La data vizitei, membrii echipei de vizită au discutat cu șeful S.T.P.F. Tulcea și alți angajați cu atribuții de serviciu în funcționarea Camerei de triere.

Serviciul Teritorial al Poliției de Frontieră Tulcea este subordonat Gărzii de Coastă și funcționează în baza prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 104/2001 privind organizarea și funcționarea Poliției de Frontieră Române, a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 105/2001 privind frontiera de stat a României, a Hotărârii de Guvern. nr.

445/2002 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a O.U.G. nr. 105/2001 privind frontiera de stat a României și a altor acte normative aplicabile domeniului.

Principalele atribuții erau: organizarea și desfășurarea de acțiuni, independent sau împreună cu organele de cooperare de pe raza județului, în scopul prevenirii și combaterii migrației ilegale și a infracționalității transfrontaliere (implementarea Filtrului IV al S.I.S.F); desfășurarea de acțiuni informativ-operative, de investigare și cercetare a infracțiunilor deosebit de grave, circumscrise migrației ilegale și criminalității organizate transfrontaliere; la solicitarea sectoarelor de pe raza județului, desfășurarea de acțiuni de sprijin pe linia supravegherii și controlului trecerii frontierei, în scopul prevenirii încălcării legislației specifice.

Camera de triere, de la nivelul S.T.P.F. Tulcea, era organizată și funcționa conform procedurii de sistem privind organizarea și funcționarea Camerei de triere.

În baza procedurii de sistem, aceasta era reprezentată de un spațiu securizat în care erau introduse persoane pentru verificări și alte măsuri ca urmare a faptelor antisociale săvârșite (spre exemplu: încălcarea gravă a ordinii și liniștii publice în zona de responsabilitate, fapte penale și care urmau să fie predate altor unități sau subunități ale poliției de frontieră, organelor de poliție sau unități de parchet, în vederea continuării cercetărilor dacă pe numele acestora a fost emis mandat de aducere ori a fost dispusă măsura reținerii, a arestului preventiv sau a fost emis mandat de executare a pedepsei).

Introducerea în Camera de triere a unei persoane putea fi dispusă doar până la finalizarea verificărilor și luarea măsurilor legale care se impun. Măsurile dispuse trebuie luate de îndată pentru a reduce perioada de introducere în Camera de triere a unei persoane.

Nu au existat persoane custodiate la data efectuării vizitei, fiind înregistrate doar 3 persoane (2 persoane din Ucraina și una din Turcia) de la începutul anului 2024 care au trecut prin Camera de triere Tulcea, deși au fost situații cu implicarea mai multor persoane eligibile care au fost deferite Gărzii de Coastă.

Conform Registrului de evidență a persoanelor introduse în Camera de triere și reținere, persoanele custodiate au stat în Camera de triere 10 ore și, respectiv, 22 ore. În anul 2019 au fost înregistrate 2 persoane din Armenia, care au fost introduse în Camera de triere.

Introducerea în camera de triere se făcea în baza unei note de introducere aprobată de polițistul de frontieră ce asigura continuitatea conducerii pe unitate și care avea ca bază procesul-verbal de depistare/constatare sau mandat de aducere, arestare, transfer, expulzare, etc. și numai după ce s-a efectuat un control asupra persoanelor, menționat într-un proces-verbal de control corporal și al bagajelor.

Persoanele introduse în Camera de triere puteau fi scoase în baza unei note de scoatere aprobată de polițistul de frontieră aflat la comandă pe unitate având la bază solicitarea anchetatorului sau documente de suspendare/anulare a unor măsuri restrictive privind libertatea de circulație ori preluarea în baza unor mandate de aducere, arestare, transfer, expulzare, etc.

Predarea persoanelor către lucrătorii din altă formațiune, alte organe sau instituții se făcea pe bază de notă de scoatere din Camera de triere și proces-verbal în care erau consemnate bunurile, valorile sau înscrisurile, starea fizică a acestora (dacă prezintă sau nu semne de violență).

Persoanelor li se aducea la cunoștință drepturile privind solicitarea asistenței medicale, a posibilității de satisfacere a necesităților fiziologice, asigurarea hranei și de a nu fi supuse unor rele tratamente.

Comunicarea se realiza în limba engleză/ucraineană sau se putea apela la serviciile unui traducător specializat. Legat de acest aspect privind cunoașterea drepturilor de către persoanele introduse în Camera de triere, acestora li se aducea spre informare și dreptul de a avea asistență juridică, interpret, exprimat în formă scrisă în 13 limbi de largă circulație internațională, precum și din zonele afectate de calamități (araba, chineza, engleza, farsi, franceza, germană, hindi, italiană, română, rusă, spaniolă, turcă, ucraineană).

În situația persoanelor custodiate, polițiștii de frontieră asigurau îmbrăcămintea necesară acestora, întrucât, potrivit informațiilor furnizate nu exista un fond în acest sens. O parte din cei care treceau înnotând ilegal granițele nu aveau vestimentație, decât, cel mult, documente referitoare la identitatea lor și/sau anumite sume de bani. Echipa de vizită recomandă conducerii S.T.P.F. Tulcea identificarea fondurilor necesare pentru asigurarea îmbrăcămintei adecvate sezonului persoanelor reținute în Camera de triere.

La nivelul instituției vizitate, nu erau disponibile înregistrări ale unor eventuale incidente. Conform informațiilor furnizate, în anii 2023-2024, nu au avut loc incidente care să implice persoanele reținute.

În ceea ce privește personalul din cadrul S.T.P.F. Tulcea, de operațiunile de introducere/scoatere în/din Camera de triere, de supraveghere a persoanelor reținute se ocupa personalul din cadrul compartimentului sprijin operativ, iar procedura de sistem privind organizarea și funcționarea Camerei de triere fusese prelucrată cu personalul. Din discuțiile purtate cu conducerea unității în cadrul compartimentului sprijin operativ erau **vacante două posturi**. Echipa de vizită recomandă conducerii S.T.P.F. Tulcea ocuparea posturilor vacante din cadrul compartimentului sprijin operativ.

Referitor la acordarea asistenței medicale în S.T.P.F. Tulcea -Camera de triere, nu exista un spațiu cu această destinație de tip compartiment medical, întrucât persoanele aduse pentru verificări și alte măsuri ca urmare a faptelor antisociale săvârșite, nu rămâneau mai mult de 24 ore. Nu exista personal medical angajat.

Din discuțiile purtate cu personalul și din studierea documentelor despre realizarea consultațiilor și prescrierea de tratamente medicale, a rezultat că acestea se efectuau după o prealabilă informare a beneficiarilor, care ulterior își exprimau acordul scriptic prin consimțirea la îndeplinirea actului medical.

Procedurile de sistem se respectau în situațiile în care era necesară prezentarea persoanelor ce urmau a fi introduse în Camera de triere, după triajul prealabil al unui lucrător de poliție de frontieră efectuat cu privire la starea de sănătate (depistare de patologii vizibile, leziuni, răni, urme de violență, comportament anormal sau declararea de boli cu potențial endemo-epidemiologic) la Spitalul Județean Tulcea.

Conform procedurii de sistem dacă o persoană prezenta simptome de boală, polițistul de frontieră însărcinat cu paza, anunța ofițerul de serviciu, care anunța imediat polițistul aflat la comandă și dacă era necesar se cerea intervenția unei echipe medicale prin apelarea numărului de urgență 112.

Prin urmare, asistența medicală de urgență era asigurată, după caz, de către personalul medical din rețeaua Ministerului Sănătății, în special prin Unitatea de Primiri Urgențe a Spitalului Județean Tulcea prin apelarea Serviciului Unic de Urgență 112.

Concluziile examenelor medicale se anexau ulterior la documentația persoanei/persoanelor în cauză, fiind predate apoi structurii operative căreia îi era transferat cazul respectiv.

În situațiile care necesitau o intervenție medicală și în afara programului normal de lucru era anunțat serviciul U.P.U. și se lua în consecință măsurile necesare.

Centrul nu dispunea de o sală de tratamente și un izolator destinat cazării temporare a persoanelor diagnosticate cu boli infecto-contagioase. Echipa de vizită recomandă conducerii S.T.P.F. Tulcea identificarea unui spațiu pentru a fi alocat în vederea realizării unui izolator pentru afecțiuni infecto-contagioase și respectiv a triajului medical al persoanelor admise în Camera de triere.

Existau doar două încăperi cu posibilitatea maximă de cazare a câte 6 persoane de sex feminin și respectiv 6 de sex masculin. Aceste camere se aflau la parterul clădirii unde funcționa S.T.P.F. Tulcea, fiind dotate cu masă, scaun, bancă. În dreptul mesei era fixată, între

pereți, o bară metalică. Reprezentanții unității vizitate au precizat că aceasta nu era folosită pentru încătușare. **Camerele necesitau lucrări de igienizare și curățenie.**

Referitor la existența barelor metalice din camerele de triere, menționăm că, începând cu data de 10.08.2018, Procedura de sistem privind organizarea și funcționarea Camerei de triere din cadrul Poliției de Frontieră a fost modificată, conform recomandărilor Avocatului Poporului, în sensul eliminării barelor metalice de încătușare.

Toaleta era situată vizavi de camera de reținere și era dotată cu două chiuvete, WC turcesc, duș.

Iluminatul artificial era funcțional atât în camera de triere, cât și în grupul sanitar.

Exista și o cameră pentru audieri amenajată cu fonduri europene într-un container în curtea S.T.P.F. Tulcea dotată cu mese, banchete, scaune, camera de înregistrare audio-video, cameră recunoaștere. Din studierea registrului de audieri, 10 persoane au fost introduse în camera de audieri în anul 2023, iar în anul 2024 nicio persoană.

Întrucât, printre persoanele eligibile, admise în Camera de triere puteau fi reținute și persoane cu afecțiuni medicale asupra cărora se puteau găsi medicamente sau care puteau avea afecțiuni psihiatrice sau consumatorii cronici de substanțe psihotrope, evadați din unitățile spitalicești de asistență medicală, unde se aflau internați nevoluntar, depistați în zona de frontieră (art. 247, art. 248 Cod Procedură Penală), precum și/sau minorii asupra cărora a fost instituită o măsură educativă privativă de libertate sau cei evadați din centrele educative sau de detenție, se consideră oportun ca triajul medical să fie executat de personal medical calificat.

Acest aspect necesită modificări în procedura de sistem pentru clarificarea acestor situații.

3. Recomandări

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului:

RECOMANDĂ

Conducerii Serviciului Teritorial al Poliției de Frontieră Tulcea să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Identificarea unui spațiu pentru a fi alocat în vederea realizării unui izolator pentru afecțiuni infecto-contagioase și respectiv a triajului medical al persoanelor admise în Camera de triere.
2. Găsirea unei soluții ca triajul medical să fie efectuat de personal medical calificat, cu titlu de exemplu, prin încheierea unui contract de prestări servicii cu un medic de familie și/sau o asistentă medical sau la apelarea serviciului medical al MAI din proximitate.
3. Completarea procedurii de sistem privind organizarea și funcționarea Camerei de triere cu prevederi privind admiterea persoanelor cu afecțiuni medicale care au asupra lor medicamente, a bolnavilor cu patologii psihiatrice, sau a celor cu medicație psihotropă cronică, care sunt reținuți până la încheierea procedurilor de identificare.
4. Efectuarea demersurilor de igienizare și curățenie a spațiilor Camerei de triere, cu scoaterea barelor metalice.
5. Identificarea fondurilor necesare pentru asigurarea îmbrăcăminte adecvate sezonului persoanelor reținute în Camera de triere.
6. Ocuparea posturilor vacante din cadrul compartimentului sprijin operativ.

București, 12 septembrie 2024